

LISTE DES ABRÉVIATIONS

- ACRS (I,II,III)** - *Actes du Colloque Roumano - Suisse sur la politique édititaire dans les provinces de l'Empire Romain* (Ier - Deva, 1991; IIème - Berne, 1993; IIIème - Tulcea, 1995).
- AArchHung** - *Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, Budapest 1, 1951/2 sqq.
- AArh** - *Arta și Arheologia*, Iași.
- AARMSI** - *Analele Academiei Române. Memoriile Secției Istorice*.
- ACMIT** - *Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice, Secția pentru Transilvania*, Cluj, 1926-IV, 1938.
- ActaAntPh** - *Acta Antiqua Philopolitana. Studia Archaeologica*, Sofia.
- ActaMN** - *Acta Musei Napocensis*, Cluj-Napoca.
- ActaMP** - *Acta Musei Porolissensis*, Zalău.
- AEM** - *Archäologisch-Epigraphische Mitteilungen aus Österreich*, Wien.
- AÉrt** - *Archaeologiai Értesítő*, Budapest, 1, 1869 sqq.
- AII(A)Cluj (-Napoca)**- *Anuarul Institutului de Istorie (și Arheologie)*, Cluj(-Napoca).
- AIIA Iași** - *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie "A.D. Xenopol"*, Iași I, 1964 sqq.
- AISC** - *Anuarul Institutului de Studii Clasice*, Cluj, I (1928) - V (1949).
- AnDobr** - *Analele Dobrogei*, Revista Societății Culturale Dobrogene (Constanța Cernăuți)
- Ann Ep** - cf. aussi: **AÉp**; **AÉ** - *L'Année Épigraphique*, Paris, 1888 sqq.
- ANRW** - *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt. Geschichte und Kultur Roms im Spiegel der neueren Forschung. Herausgeben von Hildegard Temporini und Wolfgang Haase*, Berlin - New York.
- AO (s.n.)** - *Arhivele Olteniei*, Craiova, 1-19 (1922-1948); serie nouă, București, 1, 1981 sqq.

- Apulum** - *Apulum. Buletinul Muzeului Regional Alba Iulia*, Alba Iulia, I (1939 - 1942) sqq.
- ArhM** - *Arheologia Moldovei*, Iași, I, 1961 sqq.
- AUB** - *Analele Universității București*.
- Banatica** - *Banatica. Muzeul Județean Caraș-Severin*, Reșița, I, 1971 sqq.
- BAR** - *British Archaeological Reports*, Oxford (British, ser.1, 1974 sqq.; suppl. ser. 1, 1975 - 42, 1978; International ser. 43, 1978 sqq.).
- BCH** - *Bulletin de Correspondance Hellénique*, Paris I, 1877, sqq.
- BCMI** - *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice*, București.
- BÉ** - *Bulletin Épigraphique* (annexe à la *Revue des études grecques*).
- Bibl.IP(1)** - Biblioteca istro-pontică, seria Arheologie - I (V.H. Baumann, *Așezări rurale antice în zona gurilor Dunării. Contribuții arheologice la cunoașterea habitatului rural - sec. I - IV p.Ch.*), ICEM- Tulcea, 1995.
- BJ** - *Bonner Jahrbücher*, Bonn, 96, 1895 sqq.
- BMASM** - *Buletinul Muzeului Arheologic al Societății de istorie, arheologie și etnografie din Tg. Mureș, Tîrgu Mureș*, 1, 1973 sqq.
- BSNR** - *Buletinul Societății Numismatice Române*.
- Capidava I** - Gr. Florescu, R. Florescu, P. Diaconu - *Capidava. Monografie arheologică I*, București, 1958.
- CCET** - N. Hamparțumian, *Corpus Cultes Equitis Thracii: Moesia Inferior Romanian Section and Dacia*, Leiden, 1979.
- Chiron** - Chiron. *Mitteilungen der Kerumision für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archaologischen Instituts*, München 1, 1971 sqq.
- CIL** - *Corpus Inscriptionum Latinarum*, Berlin
- CIMRM** - M.J. Vermaseren, *Corpus inscriptionum et monumentorum religionis mithriacae*, I - II, Hagae, 1956 - 1960.
- Civiltà** - *Civiltà romana in Romania*. Roma, 1970.
- CMRED** - D. Tudor, *Corpus monumentorum religionis equitum Danuviorum*, I, Leiden, 1969.
- Culte** - Silviu Sanie, *Culte orientale în Dacia romană, I, Cultele siriene și palmiriene*, București, 1981.
- D.M.Pippidi, Contribuții** - D.M. Pippidi, *Contribuții la istoria veche a României*, București, 1967.

- Dacia** - *Dacia. Recherches et découvertes archéologiques en Roumanie.* București I (1924) - XII (1947); *NS Revue d'Archéologie et d'Histoire ancienne.* București, I (1957) sqq.
- DAGR** - cf. aussi: **DA** - *Dictionnaire des antiquités grecques et romaines*, Ch. Daremberg et E. Laglio, Paris, I-V, 1877 - 1919.
- DID (II)** - R. Vulpe, I. Barnea, *Din istoria Dobrogei*, vol. II, București, 1968.
- Diz.Epigr.** - aussi: **DE** - E. de Ruggiero, *Dizionario epigrafico di antichità romana*, Roma, I, 1894 sqq.
- Dobó⁴** - A. Dobó, *Inscriptiones extra fines Pannonice Daciaeque repertae ad res earundem provinciarum pertinentes*, Budapest, 4e éd., 1975.
- Dolgozatok** - *Dolgozatok - Az Erdélyi Nemzeti Múzeum Erem-és Regisztráról*, Kolossvár; *Travaux de la section numismatique et archéologique du Musée National de Transylvanie*, Cluj, I - X (1910 - 1919).
- EAA** - *Enciclopedia dell'arte antica classica ed orientale*, Roma, I, 1958 - VII, 1966.
- EC** - *Enciclopedia classica*, s. I. Storia di Roma (Mario Attilio Levi), Torino, 1963.
- ECR** - *Enciclopedia civilizației romane*, Ed. Șt. și enciclop., București, 1982.
- EDR** - *Ephemeris Daco-Romano.* Annuario della Scuola Romana di Roma, Roma, I (1923) - X (1943).
- Eos** - *Eos. Commentarii Societatis Philologiae Polonorum*, Wrocław.
- Eph.Nap.** - *Ephemeris Napocensis.* Institutul de Arheologie și Istoria Artei. Cluj-Napoca, I, (1991) sqq.
- Epigr.St.** - aussi **Epigr.Stud** - *Epigraphische Studien. Rheinisches Landesmuseum*, Bonn, 1, 1967 - 14, 1985.
- Epigraphica** - *Epigraphica. Revista italiana di Epigrafia*, Faenza, 1, 1939 sqq.
- Erd.Muz.** - *Erdélyi Múzeum*, Kolossvár
- Fouilles** - Gr. Tocilescu, *Fouilles et recherches archéologiques en Roumanie*, Bucarest, 1900.
- FRD** - V.H. Baumann, *Ferma romană din Dobrogea*, Tulcea, 1983.
- Funerary Monuments** - Lucia Țeposu-Marinescu, *Funerary Monuments in Dacia Superior and Dacia Porolissensis.* BAR, ser. 128, Oxford, 1982.
- Germania** - *Germania. Korrespondenzblatt de römisch-germanischen Kommission*, Frankfurt am Main I, 1971 sqq.

- Histria IV** - V. Pârvan, *Histria IV*, in AARMSI, t. XXVIII, București 1916.
- IDR** - *Inscriptiones Daciae Romanae (Inscripțiile Daciei romane)*. București, 1975 sqq. I (1975); II (1977); III, 1 (1977); III, 2 (1980); III, 3 (1984); III, 4 (1988).
- IGB** - *Inscriptiones Graecae in Bulgaria repertae*, Sofia, ed. G. Mihailov, vol.I - IV (I², 1970).
- IGR** - *Inscriptiones Graecae ad res Romanas pertinentes*, I, ed. R. Cagnat.
- ILS** - *Inscriptiones Latinae Selectae*, ed. Herm. Dessau, Berlin I - III, 1892 - 1916.
- ISM** - *Inscriptiones Scythiae Minoris (Inscripțiile din Scythia Minor)*, București, I (1974); II (1977); V (1980).
- Ist. Rom.** - *Istoria României*, vol. I, București, 1960.
- Izvestija - Sofia** - *Izvestija, Buletin de l'Institut archéologique bulgare*, Sofia.
- Izvestija - Varna** - *Izvestija na Narodnija Musei*, Varna.
- JRS** - *Journal of Roman Studies*, London 1, 1911 sqq.
- Karthago** - *Karthago. Revue d'archéologie africaine*, Paris.
- Klio** - *Klio. Beiträge zur alten Geschichte*, Berlin, Leipzig - Berlin 6, 1906; N.F. 1, 1915 sqq.
- L.Mrozewicz, 1989** - L. Mrozewicz, *Arystokracja Municipalna w rzymskich prowincjach nad Renem i Dunajem w okresie wczesnego cesarstwa*, Poznan, 1989.
- Marisia** - *Marisia, Studii și materiale. Muzeul județean Tîrgu Mureș. Tîrgu Mureș*, 1, 1971 sqq.
- Materiale** - cf. aussi: **Mater** ou **MCA**. *Materiale și cercetări arheologice*, București, 1, 1953 sqq.
- Monuments** - D. Alicu, C. Pop, V. Wollmann, *Figured Monuments from Sarmizegetusa*. BAR. ser. 55, Oxford, 1979.
- OR⁴** - D. Tudor, *Oltenia romană*, ed. a IV^a, București, 1978.
- OSC** - *Oltenia. Studii și comunicări*. Craiova, I, 1974, sqq.
- OTS** - D. Tudor, *Orașe, târguri și sate în Dacia romană*. București, 1968.
- A. Petre, 1987** - Aurelian Petre, *La romanité en Scythie Mineure*, (vol. extrait du Bulletin AIESEE, 17 - 18), Bucarest, 1987.
- Peuce** - *Peuce. Rapoarte, studii și comunicări - serie arheologie-istorie*, Tulcea, II (1971); IV(1975); VI(1977); VIII(1980); IX(1984); X, 1,2(1991).
- Pontica** - *Pontica. Studii și materiale de istorie, arheologie și muzeografie*. Constanța, I (= Pontice), 1968 sqq.
- Potaissa** - *Potaissa. Studii și comunicări*, Turda, I, 1978 sqq.

- RadVojMuzej** - *Rad Vojvojskij Muzej*, Novisad.
- RE** - *Real - Enzyklopädie der Klassischen Alterumswissenschaft (C. Pauly - G. Wissowa)*, Stuttgart I, 1893 sqq.
- RÉA** - *Revue des études anciennes*, Bordeaux, 1, 1899 sqq.
- Reclutamento** - G. Forni, *Il reclutamento delle legioni da Augusto a Diocleziano*, Milano (Roma), 1953.
- RepCluj** - *Repertoriul arheologic al județului Cluj*, Bibliotheca Musei Napocensis, V, Cluj-Napoca, 1992.
- RevMuz(Mon)** - cf. aussi: **RevMuz** ou **RMM** - *Revista Muzeelor (și Monumentelor)*, București 1, 1964 sqq.
- RIAF** - *Revista pentru istorie, arheologie și filozofie*, București.
- RMI** - *Revista Monumentelor Istorice*, an LIX, seria nouă, București, 1990.
- RömRum** - *Römer in Rumänien. Ausstellung des Römisch-Germanischen Museums Köln und des Historischen Museums Cluj*, Köln, 1969.
- RRH** - cf. aussi **RevRHist** - *Revue Roumaine d'Histoire*, București, I, 1962 sqq.
- Sargetia** - *Sargetia. Buletinul Muzeului județean Hunedoara*, Deva I, 1937 sqq.
- SCIV(A)** - *Studii și cercetări de istorie veche (I, 1950 - 24, 1973) și arheologie (25, 1974 sqq.)*, București.
- SCN** - *Studii și cercetări de numismatică*, Buletinul Societății Numismatice din România.
- SCSIași** - *Studii și cercetări științifice*, 1 (1950) - 14 (1975) sqq., Iași.
- G. Bordenache, Sculpture** - Gabriella Bordenache, *Sculpture greche e romane del Museo Nazionale di Antichità di Bucarest*, I, Bucarest, 1969.
- SEG** - *Supplementum epigraphicum Graecum*.
- SEHRE** - M.I. Rostovtzeff, *The Social and Economical History of the Roman Empire*, Oxford, 1926.
- SESIR** - M. Rostovzev, *Storia economica e sociale dell'Impero Romano*, Firenze, 1958.
- SMR** - *Studien zu den Militärgrenzen Roms*.
- StComS** - *Muzeul Brukenthal. Studii și comunicări. Arheologie-Istorie*, Sibiu, 1(1956) sqq.
- StCl** - *Studii Clasice*, București 1, 1959 sqq.
- TIR** - *Tabula Imperii Romani*. L34 (*Aquincum-Sarmizegetusa-Sirmium*), Budapest, 1968; L35 (*Romula-Durostorum-Tomis*), București, 1969.

- Trans.Anti** - C. Daicoviciu, *La Transylvanie dans l'antiquité*, Bucarest, 1945.
- Tropaeum, 1979** - I. Barnea, Al. Barnea, I. Bogdan Cătănicu, M. Mărgineanu-Cârstoiu, Gh. Papuc, *Tropaeum Traiani, vol. I. Cetatea*, Bucarest, 1979.
- Tyche** - *Tyche, Beiträge zur Alten Geschichte, Papyrologie und Epigraphik*, Wien 1, 1986 sqq.
- Ulmetum I** - V. Pârvan, *Cetatea Ulmetum I*, in AARMSI, s. II, t. XXXIV, București, 1912.
- VDR** - M. Macrea, *Viața în Dacia romană*, București, 1969.
- VEDR** - Al. Suceveanu, *Viața economică în Dobrogea romană (sec. I - III e.n.)*, Editura Academiei, București, 1977.